

BİLGİ YÖNETİM YETENEĞİ VE GİRİŞİMCİLİK STRATEJİSİ GELİŞTİRME YETENEĞİ ARASINDAKİ İLİŐKİ¹

THE RELATIONSHIP BETWEEN KNOWLEDGE MANAGEMENT CAPABILITY AND ENTREPRENEURIAL STRATEGY MAKING CAPABILITY

Dr. Cenk TUFAN

Ticaret Bakanlığı

Bölge Amiri

tufancen1@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2809-3996

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Yaşar UĞURLU

Gaziantep Üniversitesi

İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

yasar@gantep.edu.tr

ORCID: 0000-0001-5165-5603

Öz

Günümüzün bilgi tabanlı ekonomileri güçlü bir şekilde Ar&Ge'ye odaklanarak, bilgi yönetimi ve inovasyon yoluyla yüksek ekonomik bir değer yaratıp canlı bir girişimci kültür sergilemektedir. Bilgi yönetimi, bilgi faktörünü üretken kılarak örgütün hedeflerine ulaşma derecesi olarak tanımlanabilir. Bu, öncelikle insanları kapasitelerini ve öz yeteneklerini kolay bir şekilde kullanmaya motive ederek ve girişimciliğe karşı tutumlarını harekete geçirmek için yapılır. Serbest bölgelerin bilinen avantajlarından biri de buldukları ülkelere yeni teknolojilerin girişine imkan sağlayacak uygun zemin yaratmaktır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı Türkiye'deki serbest bölgelerde faaliyet gösteren işletmelerde bilgi yönetim yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerindeki etkisini araştırmaktır. Türkiye'deki mevcut ve faal durumda olan 18 serbest bölgedeki üretim alanında faaliyet gösterip patent ve Ar-Ge çalışması yapan inovatif-girişimci 311 işletmeye e-posta yoluyla anket gönderilmiş olup, 206 işletmeden geri dönüş olmuştur. Anket yolu ile elde edilen veri, LISREL 8.8. programı ile test edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, organizasyonlarda bilgi yönetim yeteneğinin girişimcilik stratejisini geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur. Bu çalışma, bilgi yönetim yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği (GSGY) üzerindeki etkisini araştıran ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Yönetimi, Bilgi Yönetim Yeteneği, Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği, Yol Analizi.

Abstract

Today's knowledge-based economies strongly focus on R & D, creating a high economic value through knowledge management and innovation and exhibiting a vibrant entrepreneurial culture. Knowledge management can be defined as the extent to which the organization achieves its objectives. This is primarily done to motivate people to use their capacities and self-abilities in an easy way and to mobilize their attitude towards entrepreneurship. One of the known advantages of free zones is to create a suitable ground for the entry of new technologies into their countries. In this context, this study aims of knowledge management capabilities in companies operating in free zones in Turkey to investigate the effects on the ability to develop entrepreneurial strategy. Innovative-entrepreneur engaged in patent and R & D studies operating in 18 free zones in Turkey, an e-mail survey was sent to 311 companies and it has been returned from 206 companies. Data obtained by questionnaire analyzed using with LISREL 8.8. Software. As a result of the analyzes, it has been found that knowledge management capability in organizations has a positive effect on the entrepreneurial strategy making capability. This is the first study investigating the impact of knowledge management capabilities on entrepreneurial strategy making capability.

¹ Bu çalışma Dr. Cenk TUFAN'ın "Bilgi Yönetim Yeteneği ve Organizasyonel Etkililik Arasındaki İlişkide Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneğinin Aracılık Etkisi: Türkiye'deki Serbest Bölgeler Üzerine Bir Araştırma" adlı doktora tezinden türetilmiş olup, II. International Applied Social Sciences Congress (C-IASOS)' de özet bildiri olarak sunulmuştur.

Keywords: *Knowledge Management, Knowledge Management Capabilities, Entrepreneurial Strategy Making Capability, Path Analysis.*

1. GİRİŐ

Zenginliğin giderek fiziksel kaynaklardan çok bilginin ürünü haline geldiği günümüz dünya ekonomisinde, organizasyonlar artık bilgi yönetiminin önemini ve bilgi yoğun bir geleceğe hazırlanmanın önemini fark etmektedir. Organizasyonlar tarafından üretilen bilginin kalitesi ve yönetimi, rekabette daha da önemli bir unsur haline gelmektedir. Hızla değişen dünyada bilgi, statik bir yapıda olmadığından bilgi yönetimi, organizasyonları belirsiz bir geleceğe hazırlayıp, planlama yapmanın bir yolu olmanın yanı sıra onları kendi bilgi birikimleri ve yeteneklerini farklı fakat mantıklı yollarla kullanmaya teşvik etmektedir. Değişimin hızı lider organizasyonları kültürlerini, yapılarını ve bilgi teknolojilerini bilgi yönetimi perspektifinden yeniden düşünmeye zorlamıştır (Davenport ve Prusak,1998:2). Bilgi yönetim yeteneği günümüzde rekabet avantajı sağlamada çok önemli bir unsur olarak görüldüğünden (Zaim, 2006) organizasyonlar artık entelektüel kaynaklarını yeniden değerlendirip düzenlemek için çaba göstermektedir (Gold vd., 2001). Organizasyonlar bilgi yönetim girişimleri yoluyla, yenilik ve değişimin hızla değiştiği bir ortamda rekabetçi kalabilmek için bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde yönetmeyi ve bunlardan istifade etmeyi amaçlamaktadır. Günümüzde organizasyonlar bilgi tabanlı ekonomilerin zorluklarına bilgiyi elde etme, dönüştürme, uygulama ve koruma gibi bilgi işlem yetenekleri ve bu yetenekleri destekleyecek bilgi yönetiminin altyapısını oluşturan (organizasyonel yapı, organizasyon kültürü ve bilgi teknolojisi desteği) anahtar öncülleri yöneterek cevap vermeye çalışmaktadırlar (Gold vd., 2001).

Araştırmacılar ayrıca, bilgi yönetim girişimlerini işletmenin stratejisine bağlayarak organizasyonel performansta ek iyileştirmelere ulaşılabileceğini savunmaktadırlar (Zack,1999; Clarke, 2001; Maier ve Remus; 2002). Nitekim Clarke (2001), bilgi yönetim programlarının işletmelerin stratejisiyle yakından bağlantılı olmadığı sürece başarılı olamayacağı görüşündedir. Bu nedenle işletme stratejileri sadece organizasyonel performansı etkileyen bir faktör değil teknoloji yatırımlarının getirisini en üst düzeye getirme konusunda da vazgeçilmezdir. Araştırmacılar, işletme stratejisini bilgi yönetimiyle ilişkilendirmenin önemini tartışmış olmalarına rağmen (Clarke, 2001; Maier ve Remus, 2002), işletme stratejisi ve bilgi yönetimi arasındaki bağlantıyı inceleyen az sayıda araştırma yapılmıştır (Maier ve Remus, 2002).

Gold ve arkadaşlarının (2001) bilgi yönetim yetenekleri çerçevesi işletme stratejisinin rolünü incelemek için yararlı bir çerçeve sunmaktadır. Gold ve arkadaşlarının (2001) modeli, bilgi işlem yeteneği (BİY), (bilgiyi elde etme, dönüştürme, uygulama ve koruma) ve bilgi altyapı yeteneği (BAY) (yapı, kültür, teknoloji) şeklinde organizasyonlarda bilgi yönetiminin yaygın olarak kabul görmüş olan iki boyutunu bir araya getirmektedir. Araştırmacılar, bu faaliyet ve yapıların etkili bilgi yönetim yetenekleri için gerekli ön koşul olduğunu ileri sürmektedir (Davenport ve Prusak, 1998; Alavi ve Leidner, 2001).

Girişimcilik, girişimci fırsatların belirlenmesi ve kullanılmasını içermektedir. Ancak, değer yaratan girişimci bir işletme oluşturabilmek için stratejik bir şekilde hareket etmek gerekmektedir. Bu da girişimci ve stratejik düşünceinin entegrasyonunu gerektirmektedir (Hitt vd., 2001). Organizasyonlar girişimci bir zihniyet oluşturduğunda, çevrelerindeki belirsizliğin fırsatlarını yakalamada bundan bir yöntem olarak yararlanabilmektedir (Mcgrath ve Mac Millan, 2000). Global ekonomi perspektifinde değişim süreklilik arz etmektedir. Örneğin, dijital devrim, işletmelerin servetlerini arttırmada kullandıkları temel iş yapma felsefelerini değişirmiştir (Stopford, 2001). Bu değişiklik, büyük oranda yeni teknoloji ve küreselleşme tarafından yönlendirilip önemli derecede belirsizliğe sahip bir rekabet ortamı yaratmıştır. Bununla birlikte, bu belirsizlik ortamı organizasyonlara hala fırsatlar sunmakla birlikte organizasyonların odak noktası bu fırsatları belirlemek ve bunları kullanmaktır. Girişimcilik, dış çevredeki fırsatların belirlenmesi ve kullanılmasını içerdüğinden belirsizlik ortamından fayda elde etmek için girişimci bir zihniyete sahip olmak gerekmektedir (Hitt vd., 2001).

Günümüzde işletmeler arasında yaşanan yoğun rekabet ve hızlı değişim ile birlikte teknolojik alandaki ilerlemeler girişimcilik ve bilgi yönetimini de derinden etkilemektedir. İş dünyasındaki geleneksel girişimcilik anlayışı artık yerini bilgiye dayalı düşünen ve yenilikçi bir anlayışa bırakmıştır. Sparrow (2001: 4) işletmelerin bilgi yönetimi uygulamaları sayesinde inovatif çalışmaları desteklediğini, bilgi yönetiminin örgüt içindeki olumsuz faktörleri dengeleyici bir rol üstlendiğini bunun da işletmeler için yeni rekabet avantajları yaratan bir rol oynadığını ifade etmiştir. Girişimciliğin en önemli hedefi elde edilen bilgi çıktıları ile yeni ürün ve hizmetlerin pazara sürülmesi ve bunun örgüt için bir ekonomik fırsat haline getirilmesidir. Bilgiyi elde etmek,dönüştürmek, uygulamak ve korumak yetenek ve beceri gerektiren bir süreçtir. Bu sebeple bir örgütün girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği de örgütün ihtiyaç duyduğu doğru bilgiye ulaşması ve bu bilgiyi örgütsel hedeflere ulaşma doğrultusunda kullanması ile mümkündür. Kısaca ifade etmek gerekirse, üst düzeyde sürdürülebilir seviyede bir girişimcilik geliştirme yeteneğine sahip olmak için örgütsel düzeyde bilgiye sahip olmak ve bu bilgiyi en iyi şekilde yönetmek gerekmektedir (Güven ve Kaygın, 2015).

Bu araştırmanın yapılmasının ardındaki temel gerekçe, organizasyonlardaki bilgi yönetim yeteneği uygulamalarının o organizasyonun strateji geliştirme yeteneği üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Bu amaçla Türkiye'deki mevcut ve faal durumda olan 18 serbest bölgedeki üretim alanında patent ve Ar-Ge alışması yapan inovatif-girişimci işletmelere anket uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, organizasyonlarda bilgi yönetim yeteneğinin girişimcilik stratejisini geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur

İşletmelerde bilgi yönetim uygulamalarının istenilen başarıyı yakalamasında işletme stratejilerinin önemi ile ilgili yapılmış araştırmalar olmasına rağmen (Zheng, 2005; Smith, Mills ve Dion, 2010; Subin, Vorhies, Kim ve Heiman, 2016), bilindiği kadarıyla literatürde, bilgi yönetim yeteneği ile girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasındaki ilişkiyi gösteren bir ampirik çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu alışma literatürde bu alandaki boşluğu doldurması sebebiyle ayrıca bir önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma bilgi yönetim yeteneğini girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğinin bir öncülü olarak ele almaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kaynak Tabanlı Görüş

Stratejik yönetim alanında önem kazanmaya başlayan kaynak tabanlı görüş işletmenin, getirilerinin ve yeteneklerinin toplamı olarak kabul edilmesi görüşünü temel almaktadır. Kaynak tabanlı görüş, işletmenin performansını ve sürdürülebilir rekabet avantajını tahmin etmeye ve açıklamaya çalışmaktadır. Ek olarak işletmenin, bireysel yetenek ve kaynakların benzersiz bir birleşimi olduğunu ve yönetimin ana rolünün, mevcut kaynakları ve yetenekleri en iyi şekilde konuşlandırarak değer maksimizasyonu sağlamak olduğunu ileri sürmektedir (Grant, 1996: 110). Grant'a (1996) benzer şekilde, Nonaka ve Takeuchi (1995) kaynak tabanlı görüşün, yetkinlikleri, yetenekleri, becerileri veya stratejik varlıkları işletme içindeki sürdürülebilir rekabet avantajının kaynağı olarak gördüğu sonucuna varmaktadır. Bu sayede diğer stratejik düşünce mekanizmalarından farklı olarak işletmelerin tutarlı ve bütünleşik bir yapıya bürünmesi sağlanmaktadır.

Etkili bir organizasyon olabilmek için kıt kaynakları bulmada ve bunları yönetmede başarılı olmak gerekmektedir. Bundan dolayı da kaynak tabanlı görüş, bir organizasyonun mutlak ve görel olarak kıt ve değerli kaynakları elde etme, bunları başarılı bir şekilde bir araya getirme ve yönetim yeteneği olarak tanımlanabilmektedir. Diğer bir deyişle kaynak tabanlı görüş, işletmenin rekabetçiliğinin değerli, nadir, kolayca taklit edilemeyen, sürdürülebilir, maddi ve manevi eşsiz varlıklardan geldiğini ifade etmektedir (Helfat ve Peteraf, 2003). Ayrıca işletmenin eşsiz kaynaklarının, işletme stratejisi için bir temel sağlayacağını öne sürmektedir. Bu modelde işletmenin seçmiş olduğu strateji, işletmenin dış çevresinde yer alan fırsatlara hızlı bir şekilde cevap verebilmede işletmenin temel yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmesine olanak sağlamaktadır (Hall, 1991).

2.2. Bilgi Tabanlı Görüş

Bu yaklaşımın başlangıç noktası stratejik yönetime dayanmakta olup, bilginin açıklayıcı bir faktör olması ve bilginin doğası (örtük ve sosyal olarak inşa edilmiş) gereği işletmenin organizasyon ve davranış anlayışını geliştirmesinde önemli bir belirleyici olmasıdır. Bilgi tabanlı görüş, kaynak tabanlı görüşün tam merkezinde olup, bilgiyi belirgin bir şekilde özgün bir kaynak ve işletmeyi dinamik, gelişen, yarı özerk bir bilgi üretim ve kullanım sistemi olarak görmektedir. (Medsker vd., 1994). Ayrıca daha önceleri Penrose (1959) tarafından geliştirilmiş olan “değerli ve nadir bulunan kaynakların bir işletmenin sürdürülebilir rekabet üstünlüğünün kaynağı olabileceğini” ifade eden kaynak tabanlı görüşü genişletmektedir. Bilgi tabanlı görüş, organizasyonun bilgiyi yaratma ve kullanma yeteneğinin önemli ve sürdürülebilir rekabet avantajı kaynağı olmasına dayanmaktadır. Organizasyon teorileri, genel anlamda, işletmenin varlığı, yapısı, davranışı ve etkililiği ile ilgili bir dizi öneri üzerine kuruludur. Bilgi tabanlı görüş ise işletmeler arası işbirliğini yönlendiren stratejik ve yönetsel konularda bilgi vermektedir (Grant ve Baden-Fuller, 1995).

Bilgi tabanlı görüşün temsilcileri bilgiden bahsettiklerinde çoğunlukla çalışanların zihinlerinde bulunan (örtük bilgi) ve bir bilgi sisteminde kodlanmış bilgi (açık bilgi) çevresindeki konuları ima etmektedir. Örtük bilgi kolaylıkla elde edilemeyip gelecekte kullanılmak üzere depolanamayacağından uygulamada bazı zorluklar vardır. Bu türden bir bilgi işletmenin prosedürleri ve rutinlerinin bir parçası olduğu için ve kendine özgü kavramlara ve tecrübelere dayalı olduğundan taklit edilmesi, satın alınması zor olup benzersizdir (Tzortzaki ve Mihiotis, 2014). Bu nedenle de organizasyonda mevcut örtük bilginin bireyden örgüte transfer edilerek diğeri çalışanlarla paylaşıldığı, paylaşılan bu bilginin de geri dönüşünün sağlanabildiği bir organizasyon ortamının yaratılması gerekmektedir.

2.3. Bilgi Yönetim Yeteneği

Organizasyonların sahip olduğu kaynak ve yetenekler işletmelerin uzun dönem stratejisinin temelini oluşturup aynı zamanda en önemli kâr kaynağı olarak görülmektedir. Bilgi yönetimi de organizasyonlar açısından bir yetenek veya yetkinlik, bütünlük, bağlantılı ve ağ tabanlı bir kaynak kümesidir (Grant 1991). Grant (1991) kaynakları yeteneklerden ayırmada, bir kaynağın üretim süreci içerisinde bir girdi olduğunu ve az sayıdaki bu kaynağın da kendi başlarına verimli olduğunu ifade etmiştir. Yeteneğin ise, bir görev veya etkinliğin gerçekleştirilmesi için kaynakların kullanılması olduğunu ifade etmiştir. Grant (1996) kaynakların yeteneklerin başlangıç noktası olduğu halde, yeteneklerin ise rekabet avantajının başlıca kaynağı olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca, bu fikrine devam ederek organizasyonel yeteneklerin bilgi entegrasyonunun sonuçları olduğunu ve organizasyonel yetenek analizinin rekabet avantajı ve yetenekler arasındaki bağlantı üzerine bir bakış açısı sağladığından bahsetmektedir.

Bilgi yönetim yetenekleri; bilgi ve iletişim teknolojilerinin veri ve bilgi işleme kapasitesi ile beşeri sermayenin yenilikçi ve yaratıcı kapasitesini birleştirerek organizasyonun yaratıcı gücünden azami ölçüde yararlanmayı amaçlayan organizasyonel bir süreçtir. Bir başka yaklaşımla, mevcut uzmanlık ve tecrübeler de dahil olmak üzere veri tabanları, dokümanlar, politikalar ve prosedürleri içeren, işletmenin tüm bilgi varlıklarını belirlemek, yönetmek ve paylaşmakla ilgili bütünlük ve sistematik bir yaklaşımdır (Barquin vd., 2001). Bilgi yönetim yetenekleri, inovasyon, yeni ürün geliştirme ve rekabet gücü gibi kavramlarla yakın ilişki içindedir (Villar vd., 2014).

Bu araştırmada bilgi yönetim yeteneklerinin alt boyutları olarak; bilgi alt yapı yeteneği (yapı, kültür ve teknoloji) ve bilgi işlem yeteneği (bilgiyi elde etme, dönüştürme, uygulama ve koruma) kullanılmıştır. Yapı; formal ilişkiler ve faaliyetler ile kaynakların insanlar arasında dağılımı olarak tanımlanabilmektedir (McKenna, 1999). Bilgi yönetim girişimleri yapısal olarak, ayrı organizasyonel birimler, projeler veya informal girişimler şeklinde organize edilebilmektedir (Maier ve Remus, 2002). Kültür; organizasyonun vizyon ve değerleri ile onun bilgiyi aktarma ve öğrenmeye yönelik davranışlarını ifade etmektedir (DeTienne, vd., 2004). Peachey ve Hall (2005), organizasyonların değişimi kolayca kabul ettikleri bir kültüre sahip olmadıklarında en iyi bilgi yönetim girişimlerinin dahi başarısız olacağını ifade etmiştir. Ayrıca organizasyon kültürünün bilgi yönetim girişimlerini

etkilediği ve bilgi yönetim başarısının önündeki en büyük engellerden biri olduğunu ileri sürmektedir. Teknoloji; donanım, yazılım, iç ve dış sistem ağları ile veri tabanlarını da içeren organizasyonun temel bilgi teknolojisi alt yapısıdır. Birçok araştırmacı (Leonard, 1995; Davenport ve Prusak, 1998; Holsapple ve Joshi, 2001) teknolojik yeteneğin iletişim ve paylaşımın önündeki engelleri kaldırdığını ve aynı zamanda bölümler ve proje takımları ile departmanlar boyunca bilginin bütünleşmesine yardımcı olduğuna işaret etmektedir. Bilgi elde etme; bilgi yönetim sürecinin ilk basamağıdır. Bilginin elde edilmesi fonksiyonel sınırlar arasında bilgi kaynaklarını geliştirme ya da oluşturma derecesi ile ilgilidir. Bilginin elde edilmesi, organizasyonun rekabet avantajı elde edebilmek amacıyla bilgiyi kullanma yeteneği olarak görülmektedir. Bilginin elde edilmesi sürecinin odağı mevcut bilginin daha etkin kullanılarak yeni bilginin elde edilmesidir. Bu sürece örnek olarak kıyaslama ve işbirliği verilebilir (Emadzade vd., 2012). Dönüştürme; Armistead (1999), dönüşüm sürecinin temel bir girdi çıktı ve bilgi-dönüşüm süreci olduğunu öne sürmektedir. Organizasyonlar bilgiyi ham olarak elde ettiğinde bu bilgi organizasyon içinde hemen kullanılacak durumda değildir. Organizasyon bilgiyi elde ettikten sonra bunu kendi kültürüne, yapısına ve içinde bulunduğu sektöre göre işleyip sonrasında uygulama aşamasına geçmektedir (Çakar vd., 2010). Uygulama; bilginin dönüştürüldükten sonra fiili kullanımına yönelik süreçleri ifade etmektedir (Verkasalo ve Lappalainen, 1998; Gold vd., 2001). Koruma; Güvenlik odaklı bilgi yönetim süreçleri organizasyon içindeki bilginin illegal ya da uygunsuz kullanılmasını ve çalınmasını önlemek için düzenlenmektedir. (Porter-Libeskind, 1996). Bilgi, işletmenin mevcut amaçlarına uygulandığı zaman, bir işletmenin rekabet avantajının büyüklüğü ve sürdürülebilirliği, bilginin ne kadar iyi korunduğuna bağlıdır (Chakravarthy vd., 2005). Çünkü bilgi bir varlık olarak yalnızca ender ve eşsiz olduğunda rekabet avantajı kaynağıdır. Bu nedenle, koruma süreci bu noktada bir organizasyon için büyük bir önem arz etmektedir (Barney, 1991).

2.4. Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği

Girişimcilik stratejisi geliştirme, bir strateji oluşturma yöntemi olarak, işletmelerin stratejik kararlarını geliştirip uygularken kullandığı organizasyonel süreçleri, yöntemleri ve tarzları ele almaktadır. Özellikle, bir işletmenin stratejisini geliştirirken ve uygularken risk alma, yenilikçilik ve proaktiflik konularına kendini ne derece adapte ettiğini yansıtmaktadır (Miller ve Friesen, 1983) .

Günümüzde değişimin hızla yaşandığı yoğun tempolu rekabet ortamı organizasyonlar için hem fırsat hem de tehditleri barındırmakla beraber, organizasyonlar ana stratejik kararlarını alırken bu fırsat ve tehditleri iyi yorumlamalıdır (Dess vd. 1997). Bunun sonucunda ortaya çıkan girişimcilik stratejisi geliştirme kavramı; bir organizasyonun risk alma, inovasyon odaklılığı ile strateji geliştirmede ve uygulamada proaktifliğe ne kadar bağlı olduğunun bir yansıması olup bir organizasyonun başarısı için kritik önem taşımaktadır (Dess vd. 1997; Li vd. 2005.) Örgütsel davranış alanında girişimcilik stratejisi, yeni işletmeler için fırsatları tanımlama ve bunlara yanıt verme kararlarının bir örneği olarak tanımlanabilmektedir (Miles vd. 1978; Mintzberg, 1979; Miller, 1983; Low ve McMillan, 1988; Covin ve Slevin, 1989; Grant, 1996). Dess ve arkadaşları (1997) girişimcilik stratejisinin bir organizasyonun sergilediği başlıca strateji oluşturma yöntemlerinde gömülü olabileceğini belirtmektedir.

Miller'a göre (1983), girişimcilik stratejisi geliştirmeye odaklanan bir organizasyon ürün pazarında inovasyona gidebilen, riskli girişimler üstlenebilen, proaktif yenilikler üreten rakiplerinin ataklarına karşı koyabilen bir duruş sergilemektedir. Dolayısıyla, kavramsal olarak, girişimcilik stratejisi geliştirme üç unsuru vardır; bunlar, literatürde (Covin ve Slevin, 1989; Lumpkin ve Dess, 1996; Lee vd. 2001) inovasyon odaklılık, işletmenin yeni ürün veya teknolojik süreçlerle sonuçlanabilecek yenilikleri deneme (risk alma) ve Ar-Ge faaliyetlerine katılma eğilimini (Proaktiflik) ele almaktadır (Lumpkin ve Dess, 1996). İnovasyon sayesinde işletmeler kendilerini rakiplerinden ayırıp rekabet avantajı sağlamaktadır. Risk alma eğilimi bileşeni, yöneticilerin organizasyonun kaynaklarını riskli ve maliyetli, başarısızlıklarla sonuçlanabilme ihtimali olan yatırımlara ne ölçüde yatırım yapmaya istekli olduklarını ifade etmektedir (Miller ve Friesen, 1978). Girişimci işletmeler, pazardaki fırsatları değerlendirerek yüksek getiri elde etmek adına riskli davranışlara girme eğilimi göstermektedirler (Lumpkin ve Dess, 1996). Ar-Ge ile bağlantılı olan proaktiflik unsuru ise işletmenin

yeni fırsatlar arayışıyla gelecekteki ihtiyaçlarını tahmin etme ve bunlara tepki verme eğiliminde bulunması anlamına gelmektedir (Miller ve Friesen, 1983; Lumpkin ve Dess, 1996).

Pascale (1984) tarafından Honda'nın Amerika'da uyguladığı stratejinin oluşumuna ilişkin yapılan vaka çalışması, girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği kavramının literatüre kazandırılmasında önemli katkı sağlamıştır. Bu alanda ciddi manada derinleşen Mintzberg, 1928-2007 yılları arasında Alcan işletmesinin stratejilerinin neler olduğunu, bu stratejilerin hangi anlayışla benimsendiğini incelemiştir (Kipping ve Cailuet, 2010).

2.5. Bilgi Yönetim Yeteneği ve Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği Arasındaki İlişki

Mevcut literatür incelendiğinde bir işletmenin stratejisi ile bilgi teknolojisinin uyumlaştırılmasının önemi kanıtlanmıştır (Henderson ve Venkatraman, 1993; Sabherwal ve Chan, 2001). Aynı şekilde, bilgi yönetiminin rolü söz konusu olduğunda, bilgi yönetim kaynaklarının başarılı bir şekilde konuşlandırılmasının işletme stratejisi ile olan uyumluluğa bağlı olduğu düşünülmektedir (Zack, 1999; Clarke, 2001; Maier ve Remus, 2002). Örneğin, Lam ve Chua (2005) başarısız beş bilgi yönetimi projesi ile ilgili bir çalışmada, başarısızlığın en önemli nedeninin, bilgi yönetimi girişimiyle organizasyon stratejisi arasındaki uyum eksikliğinden kaynaklandığını bulmuştur.

Etkili bir bilgi yönetimi, inovasyon ve daha iyi mali performans gibi istenilen sonuçlar alınabilmesi için kaynakların doğru bir şekilde kullanılması anlamına da gelmektedir (Darroch, 2005). Ernest Young Merkezi'nin iş yeniliği araştırması, bilgi varlığının değerini ve performansını ölçmenin, organizasyonların insan davranışlarını değiştirme faaliyetinden sonra önem vermesi gereken ikinci önemli etkinlik olduğunu ileri sürmektedir (Van Buren, 1999). Gloet ve Barrell (2003), organizasyonların bilgi yönetimini, rekabet avantajı sağlamak ve kendilerine katkıda bulunmanın bir yolu olarak gördüğüne inanmaktadır. ABD'de 40 üst düzey yönetim danışmanlığı ile yapılan bir araştırma, katılımcıların yüzde 60'tan fazlasının bilgi yönetiminin önemli bir başarı faktörü olduğuna inandığını ortaya koymuştur. Bilgi yönetimi, işletmenin karının sürekli olarak artmasını sağlayacak stratejik bir silah olduğundan son derece önemlidir. Organizasyonlar, yalnızca doğru ve önemli bilgiler dönüştürüldüğünde, dağıtıldığında ve bütünleştirildiğinde rekabet avantajı elde etmektedir (Ofek ve Saravay, 2001). Yeni bilgiler üreten ve bunu geniş çapta organizasyona dağıtan ve bunu yeni teknolojilere ve ürünlere hızla uygulayan işletmeler başarılı sayılmaktadır. Bu bağlamda üretilen ve yeniden yorumlanan bilgiler ile geliştirilen ürün geliştirme stratejileri işletmenin sürdürülebilir bir başarı gösterebilmesi adına önem taşımaktadır (Dess vd. 1997: 677-695; Li vd. 2005.) Skyrme (1997), başarılı bilgi yönetimi programlarının maliyetleri düşüreceğini, müşteri odaklılığı sağlayacağını, çalışan ilişkilerini geliştireceğini, inovasyonu artırıp rekabet avantajı sağlayacağına inandığını belirtmektedir. Zack (1999: 45-58) ise, işletmelerde bilgi yönetimine rehberlik eden en önemli kavramın bilgi yönetim stratejileri olduğunu bulmuştur. Liu, Chen ve Tsai (2005)'nin yapmış oldukları bir çalışmada, bilgi yönetim yeteneklerinin yeni ürün geliştirme stratejilerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Janson ve Wrycza'nın (1999) yapmış olduğu bir diğer çalışmada ise girişimcilik faaliyetlerinin, bilgi teknolojilerinin kullanımıyla desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Gaimon ve Bailey (2012), bilgi yönetiminin ileri teknoloji alanında faaliyet gösteren girişimci işletmelerin performanslarını artırıcı faydalarını inceledikleri çalışmada, bilgi yönetiminin girişimcilik faaliyetlerinin öncülü olduğu sonucuna varmışlardır. Anumnu (2014), Nijerya'da mesleki teknik kurumlardaki öğrencilerin, girişimci ve beceri odaklı dersler sırasında ve sonrasında kendilerine sunulan bilgileri ne ölçüde etkili olarak elde ettiklerini, kullandıklarını, dağıttıklarını inceledikleri çalışmada, bilgi yönetimi ve girişimcilik becerilerinin gelişimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Digman, Lee ve Paisittanand (2007: 97), üretim sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin orta kademe yöneticileri üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda, organizasyonel etkililiği artırmak için bilgi yönetim altyapısının organizasyonel süreci destekleyecek ve üretim stratejisini şekillendirecek şekilde yapılandırılması gerektiğini söylemiştir. Cascella (2002:63) ise, işletmelerin başarılı bir şekilde rekabet edebilmeleri için bilgi işlem yetenek ve becerilerinin önemli kaldıraç noktası olduğunu ve

bilgi yönetim stratejilerinde gerçekleştirmek için birincil odak noktası olması gerektiğini söylemiştir.

Bu anlatılanlardan hareketle aşağıdaki hipotezler üretilmiştir:

H1: Bilgi altyapı yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır

H2: Bilgi işlem yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

3. ARAşTIRMANIN YÖNTEMİ VE BULGULARI

Bu araştırmanın amacı, organizasyonların bilgi yönetim yeteneklerinin girişimcilik stratejisi geliştirme yetenekleri üzerindeki etkisini araştırmaktır. Türkiye'deki mevcut ve faal durumda olan 18 serbest bölgedeki üretim, patent ve Ar-Ge alışması yapan inovatif-girişimci 342 şletme bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu şletmelerden 31 tanesinin iletişim bilgisine (telefon, mail adresi, web adresi gibi) ulaşılamadığından anket gönderilememiştir. Mail yoluyla anket gönderilen 311 şletme arasındaki 206 şletmeden yanıt elde edilmiştir. Bu 206 şletme çalışmanın örneklemini oluşturur. Böylelikle ankete geri dönüş sağlama oranı % 66 dır. şletmeler arasında Ar-Ge departmanı olamamakla birlikte inovatif faaliyetlerde bulunan şletmeler de araştırma örneklemine dahil edilmiştir. Serbest bölge faaliyet ruhsatına sahip olmakla beraber faaliyetine devam etmeyen üretici şletme statüsüne sahip şletmeler ve serbest bölgelerde alım-satım, kiralama ya da depolama yapan şletmeler araştırmanın örneklemine dahil edilmemiştir.

Serbest bölgelerde hangi şletmelerin üretim yaptığı ile aynı zamanda girişimci-inovatif şletmelerden olup olmadığı serbest bölgelerin kurucu şletici firmalarının pazarlama departmanları ile yapılan görüşmeler ile ve aynı zamanda örnekleme dahil edilen her bir şletmenin tek tek telefonla aranıp üretim müdürleri veya asistanları ile görüşülmesiyle tespit edilmiştir. Anket, örnekleme dahil edilen tüm şletmelere gönderildiğinden pilot çalışma yapılmamıştır. Bu sebeple, pilot çalışmanın uygulanmamasının olası eksikliklerinin ortadan kaldırılması amacıyla anketin uygulanmasından önce Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırımlar ve Hizmetler Genel Müdürlüğü personeline danışılmıştır. Ayrıca anket çalışması öncelikle Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi, Bursa Serbest Bölgesi ve Antalya Serbest Bölgesi ile Trakya Serbest Bölgesinin kurucu şletici firmalarının genel müdürlerine mail yoluyla gönderilerek konu hakkındaki görüş ve önerileri de dikkate alınmıştır. Katılımcıların sayısını arttırabilmek amacıyla örnekleme dahil edilen şletmelerin telefon numaraları kurucu şletici firma ile iletişime geçilerek elde edilmiş ve akabinde şletmelerin serbest bölge kurucu şletici firmalarında kayıtlı, irtibatla görevli personeli ile iletişime geçilerek çalışma hakkında bilgi verilmiş ve anketi cevaplayabilecek yöneticiler bu personelle birlikte belirlenmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçekler literatürde daha önceden kullanılıp, güvenilirliği ve geçerliliği test edilmiş ölçeklerdir. Ankette toplamda üç farklı ölçekten yararlanılmıştır. Tanımlayıcı sorular hariç tüm öğeler 5 puanlı Likert tipi ölçek ile ölçülmüştür. Bilgi altyapı yeteneğini oluşturan öğeler olan yapı, kültür ve teknoloji ile bilgi işlem yeteneğini oluşturan öğeler olan elde etme, dönüştürme, uygulama ve koruma ile ilgili ölçekler Smith (2006) ten uyarlanmış olup; Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği ölçeği ise Li vd. (2005) den uyarlanmıştır.

3.1. Ölçeklerin Güvenilirliği ve Geçerliliği

3.1.1. Ölçek Modellerinin AFA (Açımlayıcı Faktör Analizi) ve Güvenirlik Analizleri

Araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliliğini test etmek için öncelikle açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bunun için SPSS 21.0 programından yararlanılmıştır

Analizler üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada örneklem büyüklüğü ve küresellik testleri için Bartlett Sphericity testi; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testleri ve temel bileşenler analizi (principal component analysis) yapılarak kaç faktörün ölçülen özellikteki değişmeyi açıklamaya yeterli olduğuna karar verilmiştir. İkinci aşamada, Varimax rotasyon çözümü metodu ile faktörlerin hangi değişkenlerden oluştuğu belirlenmiştir. Son aşamada da elde edilen faktörler, yüklerine göre adlandırılmış ve yorumlanmıştır.

Bilgi Altyapı Yeteneğini ölçen 17 madde için AFA gerçekleştirilmiştir. Değişkenlerin faktör analizini uygulamaya elverişli olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü ile test edilmiştir.

Tablo 1: Bilgi Altyapı Yeteneği Ölçeğine İlişkin KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem

Ölçüm Değer Yeterliliği = 0,925

Bartlett's Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri = 2296,146 **sd=136 p=0,000**

Tablo 1. incelendiğinde; AFA uygulamasından önce örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunun test edilmesi amacıyla Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. KMO değerinin 0,925 çıkması örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için mükemmel düzeyde yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca Bartlett küresellik değeri değerinin $X^2 = 2296,146$, $p = 0,000 < 0,05$ olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini kabul etmemizi sağlar (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

Gerçekleştirilen AFA sonucunda, analize temel alınan 17 madde için öz değeri 1'in üzerinde olan ölçekte beklenen alt boyutlar göz önüne alınarak, üç faktörün uygun olduğuna karar verilmiştir. Kabul edilen üç faktörlü yapı, varyanstaki değişimin % 66,33'ünü açıklamaktadır.

Birinci faktör olan Yapı alt faktörü varyanstaki değişimin % 24,86'sını, ikinci faktör olan Kültür alt faktörü, varyanstaki değişimin % 20,93'ünü, üçüncü faktör olan Teknoloji alt faktörü, varyanstaki değişimin % 20,55'ini açıklamaktadır (Tablo 4).

Bilgi İşlem Yeteneğini ölçen 26 madde için AFA gerçekleştirilmiştir. Değişkenlerin faktör analizini uygulamaya elverişli olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü ile test edilmiştir.

Tablo 2: Bilgi İşlem Yeteneği Ölçeğine İlişkin KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem

Ölçüm Değer Yeterliliği = 0,953

Bartlett's Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri = 4968,311 **sd=325 p=0,000**

Tablo 2. incelendiğinde; AFA uygulamasından önce örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunun test edilmesi amacıyla Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. KMO değerinin 0,953 çıkması örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için mükemmel düzeyde yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca Bartlett küresellik değeri değerinin $X^2 = 4968,311$, $p = 0,000 < 0,05$ olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini kabul etmemizi sağlar (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

Gerçekleştirilen AFA sonucunda, analize temel alınan 26 madde için öz değeri 1'in üzerinde olan ölçekte beklenen alt boyutlar göz önüne alınarak, dört faktörün uygun olduğuna karar verilmiştir. Kabul edilen dört faktörlü yapı, varyanstaki değişimin %73,28'ini açıklamaktadır.

Birinci faktör olan Elde Etme alt faktörü, varyanstaki değişimin % 12,42'sini; ikinci faktör olan Dönüştürme alt faktörü, varyanstaki değişimin % 16,34'ünü; üçüncü faktör olan Uygulama alt faktörü varyanstaki değişimin % 21,85'ini; dördüncü faktör olan Koruma alt faktörü varyanstaki değişimin % 22,67'sini açıklamaktadır (Tablo 4).

Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneğini ölçen 6 madde için AFA gerçekleştirilmiştir. Değişkenlerin faktör analizini uygulamaya elverişli olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü ile test edilmiştir.

Tablo 3: Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği Ölçeğine İlişkin KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem

Ölçüm Değer Yeterliliği = 0,853

Bartlett's Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri = 506,680 **sd=15 p=0,000**

Tablo 3. incelendiğinde; AFA uygulamasından önce örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunun test edilmesi amacıyla Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. KMO değerinin 0,853 çıkması örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için iyi düzeyde yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca Bartlett küresellik değeri değerinin $X^2= 506,680$, $p= 0,000 <0,05$ olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini kabul etmemizi sağlar (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

Gerçekleştirilen AFA sonucunda, analize temel alınan 6 madde için öz değeri 1'in üzerinde olan ölçekte beklenen alt boyutlar göz önüne alınarak, tek faktörün uygun olduğuna karar verilmiştir. Kabul edilen tek faktörlü yapı, varyanstaki değişimin %58,91'ini açıklamaktadır (Tablo 4).

Yapılan analiz sonucunda ölçeklerde yer alan ifadelerin faktör yükleri ile ölçeklerin güvenilirliklerine ilişkin hesaplanan cronbach alfa katsayıları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4 : Ararıştırmada Kullanılan Ölçeklerin ALFA Analizi Bulguları

İfadeler	Faktör Yüğü	Cronbach Alfa
BAY	66,325	0,939
Yapı	24,864	
İşletmemizin yapısı yeni bilginin keşfedilmesini kolaylaştırır.	0,803	
İşletmemizin yapısı yeni bilginin oluşturulmasını kolaylaştırır.	0,767	
İşletmemizde bilgi yaratma konusundaki performansımız temel alınır.	0,769	
İşletmemizde bilgi paylaşımı için standartlaştırılmış bir ödül sistemi vardır.	0,495	0,875
İşletmemiz fonksiyonel sınırlar boyunca bilgi değişimini kolaylaştıracak süreçler tasarlar.	0,6	
İşletmemizin yöneticileri hatalara ve yanlışlıklara karşı bilgiyi sıklıkla inceler.	0,573	
İşletmemizin yapısı yeni bilginin kendi bünyesi içinde transferini kolaylaştırır.	0,679	
Kültür	20,928	
İşletmemizde çalışanlar bilgiyi kurumsal başarının anahtarı olarak görürler.	0,407	
İşletmemizdeki çalışanların bilgiyi toplama ve transfer etmeye yüksek düzeyde katılım sağlayacakları beklenir.	0,454	
İşletmemizde iş yerinde eğitim ve öğrenim değerli görülmektedir.	0,711	0,881
İşletmemizin vizyonu açıkça belirtilmiştir.	0,786	
İşletmemizin amaçları açıkça belirtilmiştir.	0,859	
İşletmemizde üst düzey yönetim işletmenin başarısı için bilgiyi desteklemektedir.	0,791	
Teknoloji	20,553	
İşletmemizin kullandığı teknoloji çalışanların dış bölümlerle işbirliği yapmalarına imkan verir.	0,716	
İşletmemizin kullandığı teknoloji bir tek kaynaktan / periyottan birden fazla yerde grup olarak öğrenmeye imkan verir.	0,803	
İşletmemizin kullandığı teknoloji birden çok kaynaktan / periyottan birden fazla yerde grup olarak öğrenmeye imkan verir.	0,765	0,862
İşletmemizin kullandığı teknoloji bilginin yerinin belirlenmesine imkan verir.	0,737	
BİY		

	73,281	0,969
Elde Etme	12,424	
İşletmemiz müşterileri hakkında bilgi edinmeye yarayan süreçlere sahiptir.	0,798	
İşletmemiz mevcut bilgilerden yeni bilgiler üretmeye yarayan süreçlere sahiptir.	0,516	
İşletmemiz tedarikçiler hakkında bilgi edinmeye yarayan süreçlere sahiptir.	0,722	0,871
İşletmemiz bilgiyi firma genelinde dağıtmaya yarayan süreçlere sahiptir.	0,463	
İşletmemiz yeni ürünler/ hizmetler hakkında bilgi edinmeyi sağlayan süreçlere sahiptir.	0,583	
İşletmemiz bireyler arasında bilgi alışverişini sağlayacak süreçlere sahiptir.	0,479	
Dönüştürme	16,335	
İşletmemiz bilgiyi filtre edebilecek süreçlere sahiptir.	0,731	
İşletmemiz organizasyonel bilginin bireylere aktarılması için gerekli süreçlere sahiptir.	0,645	
İşletmemiz bireylerdeki bilgiyi almayı sağlayan süreçlere sahiptir.	0,499	0,915
İşletmemiz bilgi kaynaklarını/ türlerini bütünleştirici süreçlere sahiptir.	0,619	
İşletmemiz bilgiyi organize edebilecek süreçlere sahiptir.	0,615	
İşletmemiz modası geçmiş bilgilerin yerini alabilecek süreçlere sahiptir.	0,419	
Uygulama	21,850	
İşletmemizin süreçleri yeni ürün / hizmet geliştirmek için bilginin kullanılmasını sağlar.	0,648	
İşletmemizin süreçleri yeni ortaya çıkan sorunları çözmeye bilginin kullanılmasını sağlar.	0,697	
İşletmemizin süreçleri bilgi-sorun eşleştirilmesini sağlar.	0,742	
İşletmemizin süreçleri etkililiği arttırmak için bilginin kullanılmasını sağlar.	0,770	
İşletmemizin süreçleri işletmenin stratejik yönünü belirlemek için bilginin kullanılabilmesini sağlar.	0,672	0,935
İşletmemizin süreçleri bilginin rekabet koşullarına göre tanımlanmasını/ uygulanmasını sağlar.	0,615	
İşletmemizin süreçleri yeni bilginin en iyi şekilde kullanılabilmesini sağlar.	0,623	
Koruma	22,673	
İşletmemiz bilgiyi işletme içinde uygunsuz kullanımdan koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,692	
İşletmemiz bilgiyi işletme dışından uygunsuz kullanımdan koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,754	
İşletmemiz bilgiyi işletme içinden alınmaktan koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,825	0,950
İşletmemiz bilgiyi işletme dışından alınmaktan koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,831	
İşletmemiz ticari sırları koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,856	
İşletmemiz bireylerde saklı bulunan bilgileri koruyacak süreçlere / politikalara sahiptir.	0,794	
İşletmemiz bilginin korunmasını önemini açıkça ifade eden süreçlere / politikalara sahiptir.	0,817	
GSGY	58,909	0,859
İşletmemizdeki üst düzey yöneticiler sorunları çözmeye kaynakları dağıtmadan önce bir sorunu derinlemesine inceler.	0,816	
İşletmemiz kendine ait benzersiz üretim yöntemlerini ve yeni süreçleri tercih eder.	0,804	
İşletmemiz bize iyi bir kazanç sağlayacağını düşündüğümüz fırsatları yakalamakta hızlıdır.	0,78	
İşletmemiz yüksek getiri şansına sahip riskli projeler için güçlü bir eğilime sahiptir.	0,727	0,859
Belirsizliği içeren karar verme durumlarıyla karşılaşıldığında işletmemiz maliyetli kararlar alma ihtimalini en aza indirmek için tipik olarak temkinli, bekle ve gör tarzı bir duruş benimser.	0,683	
İşletmemizdeki üst düzey yöneticiler sorunları çözmek için deneyimi ve özgün yaklaşımları destekler.	0,786	

Ölçme araçlarının güvenilirliğini tespit amacıyla en yaygın kullanılan yöntem cronbach alpha katsayısıdır. Alpha katsayısı 0 ile 1 arasında değerler alır ve güvenilirlik için kabul edilebilir değerin en az 0,7 olması arzu edilir (Gefen, Straub ve Boudreau, 2000). Araştırma bulguları incelendiğinde; bilgi altyapı yeteneği ölçeği için $\alpha = 0.939$; bilgi işlem yeteneği ölçeği için $\alpha = 0.969$; girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği ölçeği için $\alpha = 0.859$ olarak elde edilmiştir. Cronbach Alpha katsayıları incelendiğinde bütün katsayıların 0,70'in üstünde olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgular kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.1.2. Ölçeklere İlişkin Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA)

Kullanılan ölçeklerin geçerliliğini test etmek için doğrulamalı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA, gizil değişken analizi olarak bilinmekte ve kuramsal bir temeli olan nedensel modellerin sınanmasında kullanılmaktadır.

Tablo 5: Araştırmanın Ölçeklerine İlişkin Doğrulamalı Faktör Analizi

Ölçek/Model	X ²	df	X ² /df	GFI	CFI	AGFI	RMSEA
Bilgi Altyapı Yeteneği	184.32	107	1.72	0.90	0.99	0.90	0.059
Bilgi İşlem Yeteneği	529,45	283	1,87	0,86	0,98	0,90	0,065
Girişimcilik Stratejisi Geliştirme Yeteneği	3,10	5	0,62	0,99	1,00	0,98	0,000
İyi Uyum Değerleri*			≤3	≥0,90	≥0,95	≥0,95	≤0,05
Kabul Edilebilir Uyum Değerleri*			≤4-5	0,89-0,85	≥0,90	≥0,90	0,06-0,08

p>.05

*Schumacher ve Lomax (1996) ; Tabachnick vd.(2001) ; Hooper vd.(2008) ; Çokluk vd.(2010) ; Meydan ve Şeşen, (2011) ; Kline, (2015)

Tablo 5. incelendiğinde, bilgi altyapı yeteneği, bilgi işlem yeteneği ve girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği ölçeklerinden elde edilen değerler kabul edilebilir sınırlar içinde olduğundan ölçeklere ait yapılar doğrulanmıştır (Byrne, 2010:80)

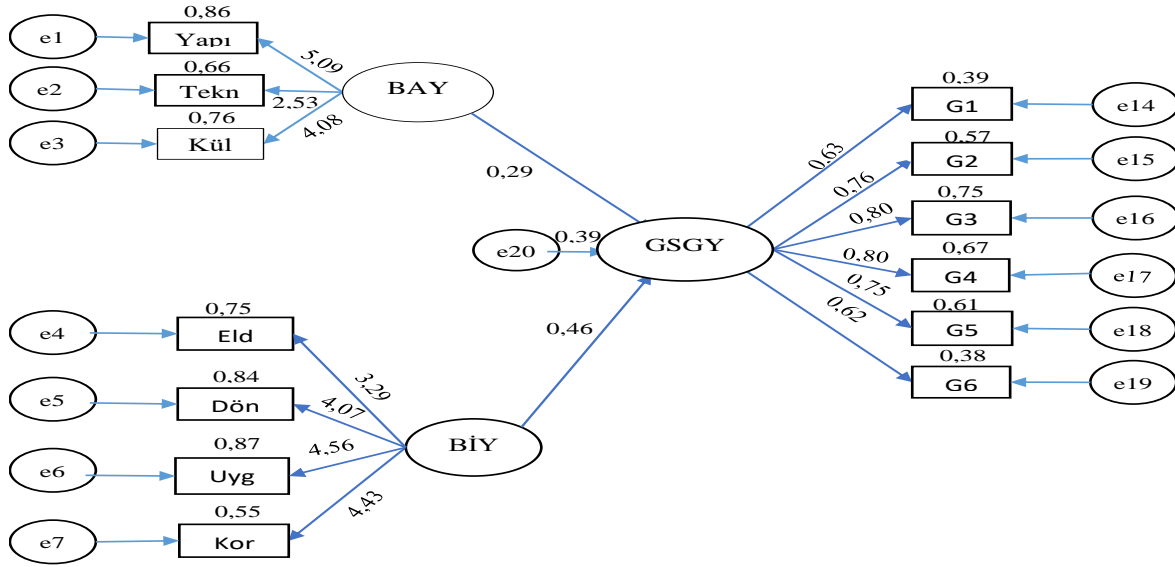
3.2. Araştırma Bulguları

206 kişinin katıldığı araştırmada, katılımcıların %74,3'ü erkek, %25,7'si kadın olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun (% 47,6) 36-45 yaş grubunda ve üniversite mezunu (% 69,9) olduğu ; % 43'ünün müdür, % 24'ünün orta kademelı yönetici, % 10'unun uzman, % 14'ünün genel müdür ve % 9 unun diğer görevlerde çalıştığı; % 20'sinin 1-2 yıldır, % 23'ünün 3-5 yıldır, % 19'unun 6-9 yıldır, % 38'inin ise 10 yıldan daha fazla bir süredir, mevcut iş yerlerinde çalıştıkları görülmektedir. Ayrıca katılımcıların % 1'i 1-2 yıldır, % 6,3'ü 3-5 yıldır, % 9,7'si 6-9 yıldır, % 83'ü ise 10 yıldan daha fazla bir sürelik, toplam iş yaşam deneyimlerine sahip olmakla beraber çalıştıkları işletmelerin % 10,7'si 1-5 yıldır, % 21,8'i 6-10 yıldır, % 31,6'sı 11-20 yıldır ve % 35,9'u 20 yıldan daha fazla bir süredir, buldukları sektörde faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Katılımcıların çalıştıkları işletmelerin % 50,49'unda, mevcut faaliyet göstere AR-GE departmanı bulunmaktadır.

Araştırmanın hipotezlerini incelemek için LISREL 8.80 kullanılarak yol analizi uygulanmıştır. Seçilen modeller daha sonra Ki-kare/SD, (NFI), p-değeri ve (RMSEA) dahil olmak üzere uyum iyilik testine tabi tutulmuştur.

Model için; bilgi altyapı yeteneği, bilgi işlem yeteneği ve girişimcilik stratejisi geliştirme becerisi gizil yapılar olarak modellenmiştir.

Şekil 1: Yapısal Eşitlik Modeline Ait Anlamlı Etkiler

Gözlenen değişkenler ile gizil değişkenler arasındaki yol katsayı değerleri Tablo 6.'da verilmiştir.

Tablo 6: Modele ilişkin Yol Katsayıları

Yol Katsayıları (λ)							
Yapı	←	BAY	5,09	G1	←	GSGY	0,63
Tekn	←	BAY	2,53	G2	←	GSGY	0,76
Kül	←	BAY	4,08	G3	←	GSGY	0,80
Eld	←	BİY	3,29	G4	←	GSGY	0,80
Dön	←	BİY	4,07	G5	←	GSGY	0,75
Uyg	←	BİY	4,56	G6	←	GSGY	0,62
Kor	←	BİY	4,43				
GSGY	←	BAY	0,29				
GSGY	←	BİY	0,46				

Tablo 6'ya göre, kurulan yapı için yol katsayı değerleri 0,29 ile 5,09 arasında değişmektedir. Tablo 6' da yer alan yol katsayılarına göre, bilgi altyapı yeteneği değişkeni ile girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır ($\lambda=0,29$; $p < 0,05$). Bilgi işlem yeteneği değişkeni ile girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır ($\lambda=0,46$; $p < 0,05$).

Tablo 7: Modele İlişkin Varyans Tahminleri

Varyans Değerleri			
Yapı	0,86	GSGY	0,76
Tekn	0,66	G1	0,39
Kül	0,76	G2	0,57
Eld	0,75	G3	0,75
Dön	0,84	G4	0,67
Uyg	0,87	G5	0,61
Kor	0,55	G6	0,38

Tablo 7' ye göre, varyans değerleri 0,38 ile 0,87 arasında değişmektedir. Araştırma modeline ilişkin uyum değerleri Tablo 8.' de verilmiştir.

Tablo 8: Modele Ait Uyum Değerleri

Uyum Değerleri	X ²	df	X ² /df	GFI	AGFI	CFI	NFI	NNFI	RMR	RMSEA
Model Değerleri	97,72	62	1.58	0,93	0,90	0,99	0,98	0,99	0,037	0,053
İyi Uyum Değerleri*			≤3	≥0,95	≥0,95	≥0,95	≥0,95	≥0,95	≤0,05	≤0,05
Kabul Edilebilir Uyum Değerleri*			≤4-5	0,89-0,85	0,89-0,85	≥0,90	≥0,90	≥0,90	0,06-0,08	0,06-0,08

p>.05

* Kaynak: Schumacher ve Lomax (1996) ; Tabachnick vd.(2001) ; Hooper vd.(2008) ; okluk vd.(2010) ; Meydan ve şeşen, (2011) ; Kline, (2015)

Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre;

X²=97,72, df = 62 bulunmuştur. Bu bulgulara göre, X²/df=1,58 bulunmuştur. Bu değerin, 3'ün altında olması mükemmel düzeyde uyum gösterdiği şeklinde değerlendirilebilir.

Uyum indekslerinin incelenmesi sonucunda;

GFI değeri 0,93 ve AGFI değeri ise 0,90 olarak elde edilmiştir. GFI ve AGFI indekslerinin 0.90' ın üzerinde olması, iyi uyuma, altında olması ise zayıf uyuma karşılık gelmektedir. Buna göre, GFI ve AGFI değerlerinin iyi uyuma karşılık geldiği ifade edilebilir.

Standardize edilmiş RMR uyum indeksi değeri 0.037 olarak elde edilmiştir. RMR ve standardize edilmiş RMR değerlerinin 0.05 ve altında olmasının mükemmel uyuma karşılık geldiği ifade edilebilir.

RMSEA değeri incelendiğinde 0,053 düzeyinde bir uyum indeksi elde edildiği görölmektedir. RMSEA değerinin 0.08'den küçük olması ise iyi düzeyde uyum olarak değerlendirilebilir .

NFI değeri 0,98; NNFI değeri 0,99 ve CFI değeri ise 0,99 olarak elde edilmiştir. NFI, NNFI ve CFI indekslerinin 0.95'in üzerinde olması mükemmel uyuma karşılık gelmektedir.

Elde edilen bu değerler kabul edilebilir sınırlar içinde olduğundan kurulan yapı doğrulanmıştır.

3.3. Hipotez Testi Sonuçları

Araştırma modelinde yer alan bilgi altyapı yeteneği, bilgi işlem yeteneği ve girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasındaki nedensel ilişkileri tek bir süreçte belirlemek amacıyla yol analizinden yararlanılmıştır.

Araştırma soruları ve ilgili hipotezler, yol katsayıları (λ), p-değerleri ve t-değerleri vasıtasıyla incelenmiştir. Bu çalışmanın bulgularına bakıldığında;

Tablo 9: Yol Analizi Sonuçları

Yol	Hipotez	t	p	λ
BAY→ GSGY	H1	2,50	p <0.05	0,31
BİY→ GSGY	H2	4,55	p <0.05	0,58

* t>1,96; ** p< 0.05

Tablo 9' a bakıldığında;

H₁ ile ilgili olarak; bilgi altyapı yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır.

(BAY için; t = 2,50; p <0.05; λ = 0,31). Böylelikle, H₁ hipotezi desteklenmiştir. Bilgi altyapı yeteneğinin standart sapmasındaki bir birimlik değişim girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğinin standart sapmasında 0,31 birimlik net değişime yol açmaktadır.

H₂ ile ilgili olarak; bilgi işlem yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi vardır. (BİY için; t = 4,55; p <0.05; λ = 0,58). Böylelikle, H₂ hipotezi desteklenmiştir. Bilgi işlem yeteneğinin standart sapmasındaki bir birimlik değişimi girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğinin standart sapmasında 0,58 birimlik net değişime yol açmaktadır.

4. TARTIşMA VE SONUÇ

Bu çalışmada bilgi yönetim yeteneğinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Zack (1999) alışmasında, bilgi ve strateji arasındaki bu bağlantıdan "bilgi yönetimine rehberlik eden en önemli kavram işletmenin stratejisidir" şeklinde bahsetmektedir.

Çalışma sonucu elde edilen bulgular, bir organizasyonun sahip olduğu yapı, kültür ve teknoloji ile organizasyonun bilgiyi elde etme, dönüştürme, uygulama ve koruma şeklinin o organizasyonun bilgi yönetim yeteneklerinin ana unsurları olduğunu, ayrıca bunların da girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğinin öncülleri olduğunu ortaya koymuş, bilgi yönetim yetenekleri ile girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasındaki ilişkiyi de desteklemiştir. Sonuçlar incelendiğinde kullanılan modelde bilgi altyapı yeteneği üzerinde yapı ve kültürün daha güçlü ve olumlu bir etkiye sahip olduğu, ancak teknolojinin pozitif fakat yapı ve kültüre nazaran daha zayıf bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Bu alışma ile benzer şekilde, Gold ve arkadaşlarının (2001) alışmasının sonuçlarında da bilgi altyapı yeteneği üzerinde kültürün güçlü bir etkiye sahip olduğu gösterilmektedir. Yine bilgi yönetimi araştırmalarında (Delong, 1997; Davenport ve Prusak, 1998; Davenport, Delong ve Beers, 1998) kültürün bilgi yönetiminin göz ardı edilen yönlerinden biri olduğu ve birçok bilgi yönetim projesinin de bu sebeple başarısızlığa uğradığı ileri sürülmektedir.

Organizasyonlarda iş başında eğitimin kültürel bir gereklilik olmasına ve açık, net bir şekilde ifade edilen vizyon ve hedefler ile bilgi birikimine katkıda bulunan çalışanlara ödül verilmesi konularına da ayrıca vurgu yapmak gerekir. Bilgiyi edinme ve paylaşma konusundaki tanımlayıcı bulgular, yönetimin, çalışanlarını bilgi paylaşmaya dayalı bir organizasyon kültürüne katılmaya teşvik etmesi ve hatta bu konuda onları baskı altında tutması gerektiğini söyleyen McDermott ve O'Dell'in (2001) görüşünü desteklemektedir.

Beveren (2003) bilgiyi elde etmenin ve aktarmanın daha düz ve ağa dayalı organizasyon yapıları tarafından kolaylaştırılacağını belirtmiştir. Teknoloji hakkındaki bulgular, bilgi odaklı işletmelerin ağ oluşturma kabiliyetleri ile donatılmış olduğunu ve işletmenin iç ve dış tarafları arasında işbirliğini güçlendirebilme yeteneğine de sahip olduğunu ortaya koymuştur. Buradan, bu tür işletmelerin örgütsel yapısının yeni ve mevcut bilginin keşfedilmesi, yaratılması, değerlendirilmesi ve aktarılmasını kolaylaştırma eğiliminde olacağı sonucu çıkarılabilir.

Bilgiyi uygulama ve dönüştürme, bilgi işlem yeteneği üzerinde diğer yeteneklerden daha fazla bir etkiye sahipken bilgiyi koruma diğer yeteneklerden daha az bir etkiye sahip görünmektedir. Modern işletmeler artık bilgiyi elde etme ve kullanma becerileri temelinde rekabet ettiklerinden bu husus özellikle önemlidir.

Bu çalışmada, bilgi işlem yeteneklerinin ve bilgi altyapı yeteneklerinin girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğine katkıda bulunduğu kanıtlanmıştır. Bu sebeple yönetim, girişimcilik stratejisi geliştirme becerisi sağlamada bilgi yönetim yeteneklerini bir arada değerlendirebilir. Çalışmada girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneğini artırmak için yönetimin dikkatini insan-teknoloji ilişkisine odaklaması gerektiği sonucu çıkmıştır.

Araştırma bulguları girişimcilik stratejisi geliştirme becerisi ile bilgi yönetimi arasındaki bağlantıya ampirik kanıt sağlamanın yanı sıra bilgi tabanlı görüşün, bilgi yönetim sisteminin sadece bağımsız bir yönetim uygulaması olmadığını aynı zamanda organizasyonun yapısal, kültürel, teknolojik ve stratejik etkisini arttıran merkezi bir mekanizma olduğunu desteklemektedir. Bu da ayrıca Penrose'nin (1959) organizasyonel bölgedeki değişiklikler organizasyonel kaynakların kullanılabilirliği ile değişir düşüncesine karşılık gelir. Bilgi yönetimi organizasyonlarda ana kaldıraç noktası olarak hizmet etmektedir.

Araştırmacıların (Zack, 1999; Clarke, 2001; Maier ve Remus, 2002), bilgi yönetim yetenekleri ve işletme stratejisi arasındaki bağlantı ile ilgili olarak ileri sürdüğü teorik argümanlar bu çalışmayla kanıtlanmıştır.

Literatürde bilgi yönetim yetenekleri ve girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasındaki ilişkiyi araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu alışma, bilgi yönetim yetenekleri ve girişimcilik stratejisi geliştirme yeteneği arasındaki ilişki üzerine ampirik destek sağlayarak literatürde bu alandaki boşluğu doldurmaktadır. Ayrıca, Gold ve arkadaşlarının (2001) modelini kullanan bu çalışma, gelecekte bilgi yönetim yeteneği ve girişimcilik stratejisi geliştirme becerisi arasındaki bağlantıları daha ayrıntılı incelemek için kullanılabilir teorik bir çerçeve ve model sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- ALAVİ, M. ve LEİDNER, D. (2001). "Review: Knowledge Management and Knowledge Management Systems: Conceptual Foundations and Research Issues" *MIS Quarterly*, 25 (1) : 107-136.
- ANUMNU, S. (2014). "Knowledge Management and Development of Entrepreneurial Skills Among Students in Vocational Technical Institutions in Lagos, Nigeria" *The Electronic Journal of Knowledge Management*, 12: (2): 144- 154).
- ARMİSTEAD, C. (1999). "Knowledge management and process performance" *Journal of Knowledge Management*, 3(2): 143-154.
- BARNEY, J. B. (1991). "Firm resources and sustainable competitive advantage" *Journal of Management*, 17: 99-120.
- BARQUİN R.C., BENNET A., ve REMEZ S.G. (2001). "Knowledge Management: The Catalyst for E-Government", Vienna, Management Concepts, Inc.
- BEVEREN, J.V. (2003). "Does Health Care for Knowledge Management?" *Journal of Knowledge Management*, 7(1), 90-97.

- BYRNE, B. (2010). “*Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*” New York, Routledge.
- CLARKE, T. (2001). “The Knowledge Economy” *Education & Training*, 43(4/5): 189-196
- COVİN, J. G. ve SLEVİN, D. P. (1989). “Strategic Management of Small Firms in Hostile and Benign Environment” *Strategic Management Journal*, 10 (1): 75-81.
- ÇAKAR,D., YILDIZ, S. ve DUR, S. (2008). “Bilgi Yönetimi ve Örgütsel Etkinlik İlişkisi: Örgüt Kültürü Ve Örgüt Yapısının Temel Etkileri” *Ege Akademik Bakış*, 10 (1) 2010: 71-93.
- ÇOKLUK, Ö., şEKERCİOĞLU, G., BÜYÜKÖZTÜRK, ř. (2010). “*Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: Spss ve Lisrel Uygulamaları*” İstanbul: Pegem Akademi.
- DARROCH, J. (2005). “Knowledge Management, Innovation and Firm Performance” *Journal of Knowledge Management*, 9 (3), 101-115.
- DAVENPORT, T. H. ve PRUSAK, L. (1998). “*Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know*”, Boston, Harvard Business School Press.
- DAVENPORT, T., DELONG, D. ve BEERS, M. (1998, Winter). “Successful Knowledge Management Programs” *Sloan Management Review*, 3 (9) : 43-57.
- DE LONG, D.W. ve FAHEY, L. (2000) “Diagnosing Cultural Barriers to Knowledge Management” *The Academy of Management Executive*, 14 (4) : 113-127.
- DESS, G. G., LUMPKİN, G. T. ve COVİN, J. G. (1997). “Entrepreneurial Strategy Making and Firm Performance: Tests of Contingency and Configurational Models”, *Strategic Management Journal*, 18(9): 677-695.
- DETİENNE, K. B., DYER, G., HOOPEs, C.,ve HARRİS, S. (2004). “Toward a Model of Effective Knowledge Management and Directions for Future Research: Culture, Leadership, and CKOs” *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 10(4): 26-43.
- DIGMAN, L.A., LEE, S. ve PAISITTANAND, S. (2007). “Managing Knowledge Capabilities for Strategy Implementation Effectiveness” *International Journal of Knowledge Management*, 3(4): 84-110.
- EMADZADE, M. K., MASHAYEKHİ, B. ve ABDAR, E. (2012). “Knowledge Management Capabilities and Organizational Performance” *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 3(11): 781-790.
- GAIMON, C. VE BAILEY, J.(2012). “Knowledge Management for the Entrepreneurial Venture *Production and Operations Management Society*, 22(6): 1429-1438.
- GEFEN, D., STTRAUB, D.W. ve BOUDREAU, M. (2000). “Structured Equation Model and Regression: Guidleness for Research Practice” *Communications of the Association for Information Systems*, 4(7): 1-77.
- GLOET, M., ve BERREL,M. (2003). “The Dual Paradigm Nature of Knowledge Management: Implications for Achieving Quality Outcomes in Human Resource *Management*” *Journal of Knowledge Management*, 7(1) : 78- 89.
- GOLD, A. H., MALHOTRA, A. ve SEGARS, A. H. (2001). “Knowledge Management: An Organizational Capabilities Perspective” *Journal of Management Information Systems*, 18(1): 185-214.
- GOMEZ-MEJİA, L.R. (1992). Structure and Process of Diversification, Compensation Strategy and Firm Performance, *Strategic Management Journal*, 13, 381-397.
- GRANT, R. M. (1991). “The Resource-Based Theory of Competitive Advantage: Implication for Strategy Formulation” *California Management Review*, 33(3) : 114-135.

- GRANT, R. M. (1996). "Toward a Knowledge-Based Theory of the Firm" *Strategic Management Journal*, 77(special issue) : 109-122.
- GRANT, R. M. ve BADEN-FULLER, C. (1995). "A Knowledge-Based Theory of İnter-Firm Collaboration" *Academy of Management Journal Best Paper Proceedings*: 1995(1): 17-21.
- GÜVEN, B. ve KAYGIN, E. (2015). "Girişimcilik, Bilgi Yönetimi Ve Örgütsel Öğrenme İlişkisi" Girişimcilik: Temel Kavramlar, (Ed. Güven ve Kaygın) *Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*, Siyahinci Akademi.
- HALL, R., (1991). "The Contribution of İntangible Resources to Business Success" *Journal of General Management*, 16(4): 41-52.
- HELFAAT,C.E. ve PETERAF,, M.A. (2003.) "The Dynamic Resource-Based View: Capability Lifecycles" *Strategic Management*, 24 (10) : 997-1010.
- HENDERSON, J. C. ve VENKATRAMAN, N. (1999). "Strategic Alignment: Leveraging Information Technology for Transforming Organizations" *IBM Systems Journal*, 32 (1): 472-484.
- HITT, M. A., IRELAND, R. D. CAMP , S. M. ve SEXTON, D. L.(2001). "Entrepreneurial Strategies for Wealth Creation" *Strategic Management Journal*, 22: 479-491.
- HOLSAPPLE, C. W.,ve JOSHI, K. D. (2001). "Knowledge Management: A Three-Fold Framework" *Information Society*, 18(1),47-64.
- HOOPER, D, COUGHLAN, J. ve MULLEN, M. (2008). "Structural Equation Modelling: Guedelines for Determining Model Fit" *Electronic Journal on Business Research*, 6 (1): 53-59.
- JANSON, M. A. ve WRYCZA, S., (1999), "Information Technology and Entrepreneurship: Three Cases from Poland" *International Journal of Information Management* (19):351–367.
- KIPPING, M. ve CAILLUET, L. (2010). "Mintzberg's Emergent and Deliberate Strategies: Tracking Alcan's Activities in Europe 1928–2007" *Business History Review* No. 84, 79–104.
- KLİNE, R. B. (2015). "*Principles and Practice of Structural Equation Modeling*" New York, Guilford Publications.
- LAM, W. ve CHUA, A. 2005. "Knowledge Management Dynamic Abandonment: an Exploratory Examination of Root Causes" *Communications of the Association for Information Systems*,16 (35): 723-743.
- LEE, M. R., LAN, Y. C. (2011). "Toward a Unified Knowledge Management Model for SMEs" *Expert Systems with Applications*, 38(1): 729-735.
- LEE, K. ve LIM, C. (2001), "Technological Regimes, Catching-up and Leapfrogging: the Findings from Korean Industries" *Research Policy*, 30(3): 459-483.
- LEONARD, D. (1995). "*Wellsprings of Knowledge: Building and Sustaining the Source of Innovation MA*" Boston, Harvard Business School Press.
- LI, H.,YAN,Z. ve TSANG-SING,C.(2005). "Entrepreneurial Strategy Making and Performance in China's New Technology Ventures – Contingency Effect of Environments and Firm Competences", *The Journal of High Technology Management Research*, 16 (1): 7-57.
- LİU, P. L., CHEN, W. C., ve TSAİ, C. H. (2004). "An Empirical Study on the Correlation Between Knowledge Management Capability and Competitiveness in Taiwan's Industries" *Technovation*, 24(12): 971-977.
- LOW, M. B., ve MACMILLAN, I. C. (1988). "Entrepreneurship: Past Research and Future Challenges" *Journal of Management*, 14(2): 139-161.

- LUMPKIN, G.T. ve DESS, G.G.(1995). “Simplicity as a Strategy Making Process: The Effects of Stage of Organizational Development and Environment on Performance” *Academy of Management Journal*, 38(5): 1386-1407.
- MAIER, R. ve REMUS, U. (2002). “Defining Process- Oriented Knowledge Management Strategies” *Knowledge and Process Management*, 9 (2): 103-118.
- MCKENNA, R. (1999). “*New Management*” Sydney, McGraw-Hill.
- MCGRATH RG. ve MACMILLAN I. (2000). “*The Entrepreneurial Mindset*” Boston, Harvard Business School Press.
- MEDSKER, G.J., WILLIAMS, L.J. ve HOLAHAN, P.J(1994). “A Review of Current Practices for Evaluating Causal Models in Organizational Behavior and Human Resources Management Research” *Journal of Management*, 20(2): 43–64.
- MEYDAN, C.H. ve ŐEŐEN, H. (2011). “*Yapısal EŞitlik Modellemesi AMOS Uygulamaları*” Ankara, Detay Yayıncılık.
- MILES, R. E., SNOW, C. C., MEYER, A. D. ve COLEMAN, H. J. (1978). “Organizational Strategy, Structure and Processes” *Academy of Management Review*, 3(3): 546-562.
- MILLER, D. (1983). “The Correlates of Entrepreneurship in Three Types of Firms”, *Management Science*, 29(7): 770–791.
- MILLER, D.ve FRIESEN, P. (1983). “Strategy-making and Environment: The Third Link” *Strategic Management Journal*, 4, 221-235.
- MINTZBERG, H. (1979). “The Structuring of Organization”, Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- NONAKA, I., ve TAKEUCHI, H. (1995). “*The Knowledge Creation Company: How Japanese Companies Create The Dynamics of Innovation*”, New York, Oxford University Press.
- OFEK, E., ve SARVARY, M. (2001). “Leveraging the Customer Base: Creating Competitive Advantage Through Knowledge Management” *Management Science Inform*, 47 (11): 1441-1456.
- PANDEY, S.C. ve DUTTA, A. (2013). “Role of Knowledge Infrastructure Capabilities in Knowledge Management” *Journal of Knowledge Management*, 17(3): 435-453.
- PASCAL, R.T, (1984). “Perspectives on Strategy: The Real Story Behind Honda’s Success” *California Management Review*, 26(3): 47-72.
- PEACHEY T. ve HALL D.(2005). IEEE 2005. “Knowledge Management and the Leading IS Journals: An Analysis of Trends and Gaps in Published”. *Proceedings of the 38th Hawaii International Conference on System Sciences*, Jan 6, Big Island (HI): IEEE Xplore Digital Library.
- PORTER-LİBESKİND, J. (1996). “Knowledge, Strategy, and the Theory of the Firm” *Strategic Management Journal*, 17: 93-107.
- SABHERWAL, R. ve CHAN, Y. E. (2001). “Alignment Between Business and IS Strategies: A Study of Prospectors, Analyzers, and Defenders” *Information Systems Research*, 12(1): 11-33.
- SANCHEZ, R. ve MAHONEY, J. T. (1996). “Modularity, Flexibility, and Knowledge Management in Product and Organization Design” *Strategic Management Journal*, 17: 63-76.
- SCHUMACKER, R. E. ve LOMAX, R. G. (1996). “*A Beginner’s Guide to SEM*”. Mahwah, Lawrence.
- SKYRME, D. (1997). “*Knowledge Networking: Creating the Collaborative Enterprise*” Boston, Butterworth-Heinemann

- SMITH,T.A. (2006). “Knowledge Management and Its Capabilities Linked to the Business Strategy for Organizational Effectiveness”, Dissertation, Davie (FL): Nova Southeastern University.
- SMITH,T.A., MILLS, A ve DION, P. (2010). Linking Business Strategy and Knowledge Management Capabilities for Organizational Effectiveness, *International Journal of Knowledge Management* 6(3): 22-43
- STOPFORD J. (2001). “Should Strategy Makers Become Dream Weavers?” *Harvard Business Review* 79(1): 165-169.
- SUBIN I., VORHIES, D. W., KIM, N.ve HEIMAN, B. (2016) “How Knowledge Management Capabilities Help Leverage Knowledge Resources and Strategic Orientation for New Product Advantages in B-to-B High-Technology Firms”, *Journal of Business-to-Business Marketing*, 23(2): 87-110
- TABACHNICK, B. G., Fidell, L. S. ve Osterlind, S. J. (2001). “*Using Multivariate Statistics*”, Boston, Allyn & Bacon/Pearson Education.
- TIWANA.A.,(2003). “*Bilginin yönetimi*” İstanbul, Dışbank kitapları-5.
- TZORTZAKI,A.M. ve MIHIOTIS,A. (2014). “A Review of Knowledge Management Theory and Future Directions” *Knowledge and Process Management*. 21(1) : 29-41.
- VAN BUREN, M. (1999). “A Yardstick for Knowledge Management” *Training Development*, 53(5): 71-77.
- VERKASALO, M., ve LAPPALAINEN, P. (1998). “A Method of Measuring the Efficiency of the Knowledge Utilization Process” *IEEE Transactions on Engineering Management*, 45: 414-423.
- VILLAR, C., ALEGRE, J., ve PLA-BARBER, J. (2014). “Exploring the Role of Knowledge Management Practices on Exports: A Dynamic Capabilities View” *International Business Review*, 23(1): 38-44
- ZACK, M. H. (1999). “Managing Codified Knowledge” *Sloan Management Review*, 40(4) : 45-58.
- ZAIM,H.(2006). “Knowledge Management Implementation in IZGAZ”,*Journal of Economic and Social Research*, 8: 1-25.